

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:

SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:

HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:

Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Plac-u. 12. (Nagytemplom tér felől.) Telefon 330.

Kinlódás.

A kormány alkudozik, Bienert nem enged, a király pedig nem dönt. Állítólag nagy bajban van a kormány, még talán le is mond, mert nem tudja a magyar álláspontot érvényre juttatni.

Ismerjük már ezt a gyönyörű állapotot, nem is várhatunk mi Béctől semmit.

Az a kérdés különben első sorban, hogy mi van azzal a magyar állásponttal? Van-e ilyen s ha van, miben áll? Még eddig a nemzeti munkapártra támaszkodó kormánytól semmiféle nemzeti munkát nem láttunk. Megemeberte volna magát és a magyar nyelvnek igyekszik csakugyan egy parányi kis jogcskát kicsikarni? Vagy csak személyvesztés az egész, mely a szimpáthia felkeltését célozza, hogy aztán ezt birván, könnyebben és rá nézve minden nagyobb veszedelem nélkül engedhessen?

Az eddigi tapasztalataink alapján inkább hajlunk az utóbbi feltevésre, de azért nem tartjuk egészen kizártnak, hogy az ellenzéki sajtó erős támadása, a nép hangulatának ismerése és talán talán a saját lelkiismeretük megszólalása

is arra kezdik sarkalni a kormány tagjait, hogy a német nyelv jogának törvénybe ígatasába bele ne egyezzenek.

Akármi áll is a dolog e tekintetben, az az egy bizonyos, hogy a magyar nemzet öngyilkosságot követne el, ha belenyugodnék abba, hogy magyar törvény mondja ki egy idegen nyelv kivételes jogát, vagy amint Bienert akarják, szupremáciáját magyar területen. Meg kell ezt a cudar merényletet akadályoznunk minden tőlünk telhető eszközzel, mert különben azonnal ott leszünk, ahova a szerencsétlen Lengyelország jutott.

Most sem sokban különbözünk már tőle, mert hiszen az alkotmányos cafrang csak arra kell Bécsnek, hogy pénzt és katonát könnyebben kaphasson és az ezek miatt állandóvá lett nyomor ódiáját magáról másra, a dróton rángatott parlamentre háríthassa. Szóval mást szidasson maga helyett. Szidassa azokat a nyomorultakat, akik neki mindent feltétlenül szállítanak, ha mindjárt a nép bőre alól kell is azokat kihalítani.

Hát az ilyen alakokat tőle telhetőleg szidja is a magyar nép és ezt ugyan-

csak jól teszi, de szidja ám azért azokat az idegeneket is, akik a magyar nemzet ügyeibe illetéktelenül beleavatkoznak. Ezt is méltán teszi, mert hiszen felháborító, vérlázító dolog az, hogy nekünk magyar területen, magyar honosok felett teljesítendő igazságszolgáltatási eljárás mikéntjéről egy idegen állam bukott miniszterével kell alkudoznunk. Mi köze annak ehhez? Azt mondják van köze. Nem hisszük, de ha még volna is, hát kinek a nevében beszél ő Bienertisége? Van a háta mögött parlamenti többség? Hiszen parlamentje sincs. Hát eszerint csak a maga nézeteit nyilvánítja a hoppon maradt ur. De ki kíváncsi az ő privát nézeteire és fecsegéseire?

Igazán kár vele szóba állani; ha a Khuen-kormányak volna önézete, nem is állott volna vele szóba.

De ha már szóba állott, megkérdezhetette volna tőle, hogy osztrák területen magyarul főgnak-e tárgyalni a magyar honosságu katona fölött? Bizonyára azt mondta volna rá ez a politikai holttetem, ez a leposhadt burgonyabibircsó, hogy hja paraszt, az egész más; olyan nincs, de nem is lesz!

Nyakkendő ujdonságok Feketénél.

És ime csoda történt.

Irta: Dohány Róza.

Beteg lett a szegény dalköltő. Vagy tán nevezzük úgy, ahogyan régen: Troubadour. Mellette feküdt a lantja. Elfeledve, hangtalanul, hurjai lazán, rendetlenül, mint amivel nem törődik senkisé. Feléje sem nézett, mintha sohasem csalt volna ki a hurokból édes, bűbájós, szívetandallító, lelketgyönyörítő dalokat.

Troubadour a felhőket nézte, amint az égen kergetőztek — sóhajta, vágyakozva. Az égről a zöldelő fákra esett a tekintete: „mily kék az ég, mily zöld a föld” — ennyi jött az ajkára — ez sem volt az övé. Egyetlen mondat, egyetlen szó sem jutott az eszébe. Kétségbe volt esve. Biztosra vette, hogy nagyon beteg — fizikailag — s ez okozza, hogy egyáltalában nemcsak, hogy az „ihlet” jó messze elkerült, — de még gondolkodni sem tud logikusan. Mi lesz vele? Hová fog ez vezetni? Azt hitte, ha elmenekül a poros, benzínű városból, a zajtól, az emberektől, a rendes napi foglalkozástól; ha otthagya az „irodalommal terhelt” íróasztalt s elmenekül messze, — messze. oda, ahol balzsamos a lég, kékebb az ég — minden megváltozik, ismét egészséges

lesz és visszanyeri a munkakedvét és a termelő erejét.

Mindenki ezt várta, ezt remélte. De ugy látszik, mindenki csalódní fog! Itt sem győgulhatok meg — sóhajtott. Minden oly egyhangú, egyforma, szinte sablonszerű. Egyik fa olyan, mint a másik, egyik ág nem néz másképpen ki, mint a mellette levő, egyik levél olyan, mint a másik! Mily unalmas! S ép ilyen a világ . . . az emberek is unalmasak, egyformák. Isten! hogy is lehet ilyen világban énekelni?

A hársfa után nyult, — de csak egy recsegő discord jött ki s Troubadour halkan, csendesesen zokogott magában . . .

Felnézett a fák koronáira, ahol a pici sötétzöld levelek, a gyenge szellő érintésétől: halkan megzizekáltak.

Ezek is egyformák voltak mind; egyik csak olyan zöld, mint a másik s egyforma ritmussal hajlongtak — amennyire a száraik megengedték.

Oh! — sóhajtott Troubadour — csak egy levél, egyetlen kicsiny levélke tudna messzebb táncolni, mint a többi — lenne bátorsága, ereje! Csak egy — egyetlen egy . . . birna messze, — messze elrepülni — a fellegekig — azokon túl is . . . egészen a

napig . . . akkor . . . talán én is újra élednék és énekelhetnék! Csak egy . . .

. . . És ime csoda történt!

A legkisebb levél, amely csak úgy csüngött az ágon, mintha nem is tartoznék oda, elrepült! Az egész erdőben egy leheletnyi fuvalom, vagy szellő sem lengett. Mozdulatlanok voltak e pillanatban: az összes levelek. S mégis! Egyedül — saját akaratából, a saját erejéből — a parányi levelecske bátran, merészen elröppent — egyenesen a nap elé!

És Troubadour a hárfája után nyult, boldogan, biztos kézzel siklottak ujjai végig a hurokon s csodaszép harmóniával csengtek össze lelkének és szívének szülőttei az ajkáról fakadó dallal — s boldogan, vígan kacagott . . . erősnek, egészségesnek érezte magát.

A világ oly nagy, oly szép! — ujongott — élni oly jó — néztek emberek — az egész erdőben egy levelecskének volt bátorsága — egyetlenegynek — egyedül a napig repülni!

Igy örvendezett és áradozott Troubadour. . . . És sohasem tudta meg . . . soha . . . hogy egy zöld pillangó volt!

Modern CÍMFESTÉSZETI műterem

DEBRECZEN, HATVAN-U. 6. — Szolid, olcsó és pontos munkát készít.

BURAY IMRE

Hát bizony csak kioldás a magyar nemzet élete. Örökös tárgyalások az osztrákokkal, amelyek során soha sincs arról szó, hogy mit nyerjen a magyar nemzet, hanem mindig csak arról, hogy mit adjunk az osztrákoknak. És ha a tárgyalások során a magyar kormány nem akar vagy nem mer mindent egyszerre megadni, hát nincs döntés. Így volt két évvel ezelőtt is, mikor a függetlenségi többség, a tett ígéretei alapján is, meg akarta valósítani az önálló bankot. A kormány egyre tárgyal, a király pedig nem döntött. Tíz hónapig halogatta a király a döntést; addig huzódott a válság, míg végre kimondta, hogy az önálló bank felállításába nem egyezhetik bele. Akkor aztán kinevezte a párt nélküli mai Khuen kormányt.

Ilyen döntések teszik tudvalevőleg boldoggá a magyart.

Döntésnek most is kellene lennie, még pedig olyanak, hogy soh'se beszéljete ti magyarok ezzel az én elmenőfélben levő cseléddemmel, hanem végezzétek a dolgokat egyedül s majd a végén megmondom a magam véleményét, ugyanis csak arra van jogom.

Ilyen döntésről azonban ne álmodozunk. Majd lesz itt döntés, de csak később. Várjunk egy kicsit, míg puhul a kormány, ha ugyan lehet még puhább. Akkor aztán a mungó tábor is bedől a dicső Blenerth teufon karjaiba.

De ott verjük agyon.

Nomis.

A képviselőház ülése.

Berzeviczy Albert elnök jelentette a Háznak, a horvát országgyűlés elnökének, Neumann Károlynak halálát. A Ház részvétét fejezte ki a horvát országgyűlésnek.

Heltai Ferenc — aki a kereskedelmi tárca előadója a költségvetésben — három heti szabadságot kért és kapott.

Az összeférhetlenségi bizottság gróf Széchényi Emil mandátuma ügyében befejezte az előkészítő eljárást. A bizottság május 4-én délután félkétkor tárgyalja az összeférhetlenséget.

Uj indeminítás.

Hegedüs Loránt, a pénzügyi bizottság előadója elfogadásra ajánlotta az indeminításnak két hónappal való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. Az oka az új indeminításnak az, hogy a kormány nem talált más utat az április végén lejáró törvényes állapot meghosszabbítására.

Ezzel kapcsolatosan ajánlotta, hogy a kormány reformálja a jövedéki adót is, épen úgy, mint a házádot reformálta, még pedig úgy, hogy a bruttójövedelem vétessek alapul. (Helyeslés.)

Bizony Ákos a Kossuth-párt obligát til takozását tolmácsolta. A Kossuth-párt nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, de módot a gyakorlat nem tesz lehetővé ennek kifejezésére, mint a költségvetés, illetőleg indeminítás el nem fogadását.

A Kossuth párt mindamellert nem fog akadályt gördíteni a törvényjavaslat elfogadása elé, mert nem akarja az országot újabb exlex kellemetlenségnek kitenni.

A könnyelmű kormány.

Gróf Balthyány Tivadar, a Justh-párt szónoka azért nem szavazott bizalmat a kormánynak, mert nem tartja meg programját. Beígérte a készfizetéseket és nem valósította meg ezt a programját. Elfelejtette a bankot és elejtette a készfizetéseket. A kormán

pénzügyi politikája se érdemel bizalmat. Szédtőn könnyelmű a hadsereg követeléseivel szemben, ellenben indokolatlanul zsugori a közhasznu szükségletekkel szemben.

Hihetetlenül könnyelmű módon történik az adókiivetés is. A székesfőváros hetedik kerületében például Ehrlich G. Gusztáv, a kerület koronázatlan királya, a vejét, egy különben tiszteletreméltó fiatal embert helyezte az adókiivető bizottság elnöki székébe, ennek a fiatal embernek a politikai állásfoglalása aggodalommal tölt el mindenkit. (Mozgás.)

Nem ül föl azoknak a híreknek, melyek azt mondják, hogy a kormány Bécsben egy nagy nemzeti küzdelmet folytat a magyar nyelv érdekében. Ez a kormánynak kötelessége, nem pedig érdem. Nagy leesuszás a nemzeti állásponttól, hogy már a magyar nyelvért való küzdelem is dicsőségnek számít. (Helyeslés.)

Közhasznu javaslatokat, melyek a nép hasznára s nem terhére vannak, a foszfortilalom kivételével ez a kormány még nem terjesztett a Ház elé s csupán ígéreteket tett erre nézve. Ilyen ígéret a rendőrség államosítása, amiről a husvétii lapokban volt szó.

Vasutasok, tisztviselők.

Igen helyes, hogy a pénzügyminiszter egy telepítő- és parcellázóbank létesítését tervezi, de szeretné látni, hogyan sikerül ezt altruisztikus alapon keresztülvinni? (Mozgás az ellenzéken.)

A jó közigazgatásnak elve, hogy tisztviselői jól legyenek dotálva, éppen ezért sajnálni való, hogy a miniszterelnök a vármegyei tisztviselők küldöttségének olyan lesújtó, elutasító választ adott. Szerencse, hogy gróf Tisza Istvánnak sikerült ellenkező álláspontot átvenni a miniszterelnököt, a ki most már csekély módosítással Tisza álláspontja mellett foglal állást.

A kereskedelmi miniszter homlok egyenest ellenkező állásponton van, mint Khuen, mert ő egyszerűen rendeletileg vitte keresztül a postások fizetésrendezését. Ilyen nagyszabásu dolgot rendeletileg elintézni nem szabad, ellenkezik az alkotmánnyal és igen jó agitációs eszköz a kormány ellen. (Helyeslés.)

Kifogásolta, hogy a kormány a vasuti pragmatika kérdésében nem foglalt el nyílt álláspontot és hogy a vármegyei tisztviselők számanál nem állapított meg olyan pragmatikát, mint a vasutasoknak van. (Ugy van! a baloldalon.)

A választójogért.

Sokat ígér a kormány, lehet, hogy meg is tart valamit ezekből az ígéretekből, de az az egy bizonyos, hogy egyet nem fognak megcsinálni, s ez a választójog. (Helyeslés a baloldalon.) Az urak nap-nap után azt ígérik, hogy megcsinálják azt a reformot.

Figyelmeztetjük, hogy azt az ígéretet, amelyet a kormány tett a trónbeszédben s amit önök ígértek, be kell tartani a nép javára. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Szmrecsányi György a néppárt nevében nem fogadta el a javaslatot, de a párt nem kívánja az indeminitást hosszabb vitával megnehezíteni.

Az elnök a vitát bezárja és fiz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után, mielőtt a szavazás megtörtént volna, gróf Khuen-Héderváry emelkedett szólásra.

A miniszterelnök.

Khuen-Héderváry Károly: Válaszolt a vita során elhangzott felszólalásokra és örömmel vette tudomásul, hogy az ellenzék nem akarja újabb exlex elé állítani az országot.

Bizony Ákos azon kijelentésére, mintha a kormánypárt azért alakult volna, hogy elvegye a nemzet jogait, azt mondja, hogy ilyen pártnak a nemzet nem adott volna többséget.

A miniszterelnök beszéde után a Ház megszavazta az indeminitást és rátért a belügyi vita folytatására.

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

Debrecen közügyei.

Tárgyalt a jog és pénzügyi bizottság.

A legközelebbi közgyűlés tárgysorozatának előkészítése céljából a jog és pénzügyi bizottság ülést tartott, amelyen nagy érdeklődés mellett vitatták meg a törvényhatóság elé kerülő közügyeket.

Nagyobb viták voltak a Dmke által tervezett internátus építése körül. A bizottság ugyan elfogadásra ajánlja az ez ügyben történt megállapodásokat, de a megválasztott telket nem találta alkalmasnak az internátus céljaira. A Petőfi-téri telek ugyanis még vitás, mert a város a róm. kath. egyház között nem jött létre megegyezés arra, hogy a kath. szegényházat hova telepítsék ki, hogy az így felszabadult telket átengedhessék a Dmkének. Mindenesetre körültekintéssel és megfontolással kell eljárni a telek megválasztásánál, ne hogy a szép terv, melyet a Dmke valóban a kulturális célok érdekében tett, a kutba essék.

A másik érdekes ügy a pénzügyi palota dolga volt. A közgyűlésnek végre módjában lesz a még vitatott évek óta huzódó kérdésben dönteni. A pénzügyigazgatóság telkét megveszi a város és ezzel megoldást nyer az új városháza építésének dolga is.

A bizottság megtekintette a Piac-utca 26—28. számú teleken építendő új városi bérház terveit is, amelyek alapján a felépülő paloták kitűnő jövedelmi forrása lesz a városnak. A tervek szerint az építés 1 millió 400 ezer koronába fog kerülni, ezzel szemben a reális alapokon nyugvó számítás szerint évenként körülbelül 90 ezer korona tiszta jövedelmet nyer Debrecen a befolyó bérekből. Az épület igen csinos lesz, csupán a homlokzat ellen volt kifogás, amennyiben igen zord és nehézkes annak kiképzése. Ezen azonban segíteni fognak s kétségtelen, hogy az új palota disze és ékessége lesz a Debrecen utcájának.

A bizottság üléséről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Vargha Elemér dr. elnökölt. Jelen voltak Magoss György t. főügyész, Acél Géza főmérnök, Roncsik Lajos főszámvevő, Sinka Sándor, dr. Fejér Ferenc, Jánosi Zoltán, dr. Löfkovics Márton, Rickl Antal, Schwartz Vilmos, dr. Freund Jenő, Nagy Jakab, Poroszlay László, K. Tóth Mihály, Kardos László.

Az ülés megnyitása után áttért a bizottság az ülés napirendjének tárgyalására. A szervezeti szabályrendeletet levették a napirendről.

A Dmke internátusa.

A AMKE által tervezett fiu internátus ügye következett. Tóth Emil ismertette a legutóbb megtartott érkekezleten történt megállapodásokat, amelyeket már részletesen ismertettünk. Mint tudvalevő a város telket és téglát ad, valamint 320 ezer korona költséggel felépítteti az épületet. Az internátus felett a városnak teljes rendelkezési joga lesz.

Sinka Sándor szeretné tudni, hogy mi célja lesz az internátusnak. Addig míg a részletes terv nem ismeretes nem megy bele a tárgyalásba. A telket illetőleg nem tartja alkalmasnak, a Petőfi-téri katolikus szegényházat. Azt, hogy ősszel már ideiglenesen megnyissák 50—60 tanulóval, szintén nem tartja célszerűnek.

Acél Géza felvilágításokat nyújt arra nézve, hogy a Dmke mily célt kíván a debreceni internátussal szolgálni. A Dmkének az internátusok ügyében prakszisa van, mert eddig több városban tart fenn ilyen intézményt. A részletkérdések most nem aktuálisak.

A vezetés a felügyelő bizottságra fog tartozni. Itt aggodalomról nem lehet szó, mert a vezetés a város keretében lesz. A Petőfi-téri helyre vonatkozólag megjegyzi, hogy hat helyet hoztak javaslatba, az Dmke kettőt választott. Az egyik a Beihlen-utcán, a másik a Petőfi-téren. Különösen tetszett a Petőfi-téri telek, mert a Dmke azt akarja, hogy a közönség szeme előtt legyen ez az intézménye. Szükségesnek tartja, hogy a város a szegényház kitelepítésére a kath. egyházzal állapodjék meg mielőtt a telket a Dmke átengedné. Nem hiszi, hogy az ideiglenes internátus létesülhessen az idén, mert még ez időszereint alkalmas helyet nem találtak. Közli utólag a Dmke megbízottjának kívánságát, hogy az internátust a Dmke szereli fel, s ezt, amennyiben az internátus feloszlassák a város vegye át. Az internátus után járó vízdíj és egyéb illetékeket a Dmke tizeti, kívánja azonban, hogy a város adómentességet biztosítson. A felügyelő bizottságba a Dmke egy tagját delegálja.

A módosításokhoz, melyeket a Dmke kiküldötté utólagosan kívánt az előterjesztésbe venni, Jánosi Zoltán, Magoss György, Lőkovic Márton dr. szólaltak fel.

Nagyobb vitát keltett az, hogy amennyiben a Dmke feloszlatná az internátust, kit terhel a még fennmaradó teher.

Magoss György kijelenti, hogy felosztás esetén a város fizeli a további terheket, de a Dmke által addig fizetett összegek nem téríthetők vissza.

Jánosi Zoltán nem tartja igazságosnak ezt a felfogást. Ajánlja, hogy a város a felosztás alkalmával, ha 50 éven belül történik a város fizeti a fenn lévő terheket, 50 éven túl pedig a város az épületet bekertülési árban megváltja.

A bizottság javasolja a közgyűlésnek az internátushoz való hozzájárulást, azonban a telek kérdését ajánlja újabb megfontolás tárgyává tenni, mert a Petőfi-teret nem tartja alkalmasnak.

Uj szabályrendelet.

A következő tárgy a kulturkiépítésekre vonatkozó építési szabályrendelet tervezet volt. A főügyész elkészítette a szabályrendeletet, melyet egyik multkori közgyűlés átdolgozás céljából visszaadott a tanácsnak. A változásokat a tancs eszközölte a szabályrendeleten, melyet a bizottság elfogadásra ajánl a közgyűlésnek.

A pénzügyi palota.

A pénzügyi palota ügyének tárgyalására tértek át ezután. A tanács felvette a tárgyalásokat a pénzügyigazgatósággal a jelenlegi telek megvásárlására. A tanács 300 ezer koronát ajánlott fel a telekért s hajlandónak nyilatkozott a Kossuth-utca 20. számú telket az új palota céljaira eladni. A miniszter hosszabb tárgyalás után leiratban értesítette a főispánt, hogy hajlandó 500 ezer koronáért a pénzügyigazgatósági telket eladni. E tárgyban értekezést volt, amelyen tárgyalták a miniszter leiratát s elhatározták, hogy ajánlják a városnak az 500 ezer korona megadását.

Fejér Ferenc biztosítani kívánja azt, hogy a pénzügyi kormány a pénzügyigazgatóság palotáját Debrecenben építteti fel.

A bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy a telket vegye meg 500 ezer koronáért.

Csukás Lajos reszelővágó kérvényt adott be a városhoz, hogy ipartelepe részére terület engedjen át.

Debreczeni Jenő nem fűz sok reményt az ipartelep fennállásához.

A bizottság az Ispottályoson ad Csukásnak telket 20 évi használatra.

A Szikszay-ház építése.

A Piac-utca 26—28. számú házak építésére nézve a közgyűlés elhatározta, hogy saját kezelésben építteti fel s megbizta Tóth István és Pavlovits és Szilágyi céget a részletes tervek elkészítésére. A tervek elkészültek. A főmérnök felülvizsgálta s helyesnek találta. Az építkezés körülbelül 1 millió koronába fog kerülni. A bérház évi jövedelme 115 ezer korona lesz, amelyből az adó és egyéb költségek levonásával mintegy 90 ezer korona tiszta jövedelem lesz.

Az építkezéshez ez év augusztus elsején kezdenének hozzá. A régi épület bontásához május elsején fognak hozzá.

Azt tervezik az építők, hogy még ez év végéig tető alá hozzák az új épületet. A tervekért és az építés vezetésért mintegy 60 ezer koronát kapnak a megbízott építésszek. Az új palota 1912. év végére lenne készen.

Jánosi Zoltán a homlokzat kiképzésének nehézségét teszi szövé. Ajánja, hogy a kissé komor terven változtatás történjék.

A bizottság a terveket a közgyűlésnek elfogadásra ajánlta. A tervezők részére addigi munkálataikért javasolta a bizottság 24 ezer korona kiutalását s az építésre 1 millió 500 ezer korona függő kölcsön felvételét.

Kisebbs ügyek.

A mezőgazdasági gépgyár megkeresésére a bizottság ajánlja 10,000 korona értékű részvény jegyzését.

Ezután próbált ügyeket, telek eldarabolási kérelmeket, Sopron- és Bereg vármegyék és Miskolc város átiratát tárgyalta a bizottság s az ülés ezzel véget ért.

Obstrukció előtt.

A politikai helyzet.

A Justh-párt egysége.

Khuen és Bécs között a tárgyalások egyelőre megszakadtak. Khuen csütörtökön újra Bécsbe megy, de minden kilátás vagy a győzelemnek legkisebb reménye nélkül. Ezt már egészen nyíltan beszéltek ma délelőtt a Házban, ahol maga Khuen is megjelent, de ma már az ő ismert állandó mosolygása nélkül.

Általában feltűnt, hogy Khuen mennyire szótalan és levert. Nem jön ki a folyosóra, senkivel sem beszélt, mert hiszen ő tudja legjobban, hogy a kormány helyzete milyen rosszul áll.

Khuenék akár beterjesztik a véderőitörvényt, akár be nem terjesztik, egyképen megbuknak. Az egészen bizonyos ugyanis, hogy Bécs nem enged. Khuenek ellenségei felülkerekedtek, a király nem enged és a sok tanácskozásnak egy a kudarca: a király nem fogadja el a magyar kormány álláspontját.

Khuenék a magyar felfogásnak érvényt szerezni nem tudtak és ha anélkül terjesztik be a javaslatot, akkor Székely Ferenc igazságügyminiszter kiválik a kabinetből. Ezt pedig Khuenék még se kockáztathatják meg, mert hiszen ebben a hazafias kérdésben így élére állítva a dolgot, a hazafiatlanság végre egész világosan tűnnék ki az ország színe előtt. Viszont ha nem most, hanem ősszel nyújtja be a véderőitörvényt, akciójára oly nagy és teljesen tömörült ellenzékét talál magával szemben, amely egy végzetes és heves obstrukcióval fogja megbuktatni.

Ezt Khuenék nagyon jól tudják, azért a nagy lehangoltság a pártban.

A miniszterelnök leghívebb emberei is legfőlegben abban bizakodnak, hogy a kormány csak ősszel fogja a Ház elé terjesztetni a véderőitörvény javaslatát. Ez pedig szomorú vigasztalás, amelynek igazságában ők sem hisznek.

Ma délután négy órakor Hieronymi kereskedelmi miniszter Döbrentey-utca 8. sz. alatt levő lakásán minisztertanács lesz, a melyen Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök jelentést fog tenni minisztertársainak a véderőireform tárgyalások állásáról.

A Justh párt tegnap esti határozata nagy tetszéssel és lelkesedéssel találkozott az egész

ellenzéken. Nem igaz az, mintha — az egyes kormánypárti lapok reggeli híradása szerint — a pártban szakadás lenne. Legföljebb Polónyi Dezsőt fogják kitessékíteni. A többien mint egy ember egyetértenek és bíznak az egyesülésben, hogy most már a választójoggal mindenáron meg fogják ajándékozhatni az országot.

A város rendezési programm.

Jelentés a közgyűléshez.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés, a városi szabályozási tervnek kormányhatósági jóváhagyása után a polgármester elnöklete alatt bizottságot küldött ki amelynek tagjai Dr. Magoss György főügyész, Aczél Géza főmérnök, Dr. Balkányi Miklós, Dr. Kenézy Gyula, Márk Endre és Jánosi Zoltán törvényhatósági bizottsági tagok.

A bizottság a reá bízott feladat megoldása képen a következő javaslatot és indítványt terjesztette a törvényhatósági bizottsági közgyűlés elébe:

Nagyságos polgármester ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés!

Évek hosszú során keresztül folytatott tervezés és tanácskozás után végre elkészült Debrecen város szabályozási terve, amely kormányhatósági jóváhagyással ellátva, immár végrehajtásra vár.

A szabályozás által mintegy 1000 nagy részben házzal beépített városi telek van kisebb nagyobb mértékben érintve, amelyek a város részére megszerzendők és utca nyitás céljaira egészben vagy részben felhasználandók volnának.

Ezeket vagy egyszerre kellene megszerzeni szabad kézből, vagy kisajátítás útján és az utcák megnyitásáig bérbeadás útján jövedelmszteni, vagy pedig a fokozatos utca nyitások programját megállapítva, évenként azokat a házakat kellene megszerzeni, amelyek a következő esztendőben megnyitandó utcák megnyitásához szükségesek.

Mindkét módozat rendkívüli anyagi áldozattal és a város nagymérvű megkárosodásával jár.

Az első esetben milliókra menő befektetés útján a város sok száz kisebb-nagyobb házak, telek tulajdonosává válván, gondoskodnia kellene 20—30 esztendőn keresztül vagy talán még hosszabb ideig, sok száz háznak a városi törvény határozmányai szerint való bérbeadásáról. Casknem leküzdhetetlen nehézségekbe ütköznek, százakra menő bérlakásoknak évnegyedenként árverés útján való bérbeadása. A városi adminisztráció keretébe alig lehetne jól bele illeszteni sok száz bérlakásnak állandó jókarban tartását és emiatt és főképen a bérbeadás körüli törvényszerű formások miatt, a lakások egy része állandóan üresen állna, más részét aránytalanul olcsón kellene bérbeadni, s az ennek következtében előálló kamatvesztések százazrekre s az évek hosszú során keresztül milliókra menő károkat okoznának.

A másik módozat mellett ha t. i. évről-évre állapítaná meg a bizottsági közgyűlés a következő esztendő építési és utca nyitási programját és minden esztendőben csak azok a házak szereztenének meg a város részére, amelyekre a következő esztendőben utca nyitás céljaira szükség lesz, talán még nagyobb kárt szenvedne a város, mert a városi törvény által előírt nagy nyilvánosság következtében, olyan tág tér nyílnék a telep spekulációra, hogy minden telket kétszeres, sőt háromszoros áron kellene megszerzeni.

De ezenkívül még az a veszedelem is fenyegetné a várost, hogy azokra a telkekre, amelyekre most, vagy a közel jövőben a vá-

rosnak nem lesz szüksége, építési engedélyt kellene kiadnia, s egymás után épülnének, az utcák céljaira meghatározott területekre. A 2—3 emeletes házak s ha majd 10—20 esztendő múlva, a város szabályozásának programja szerint, azokon a területeken kellene majd az utcákat megnyitni, két-három emeletes házakat kellene a város részére megszerzeni és lebontani.

Már ez maga is milliókra menő károsodást jelent, még ha számításba nem vesszük is az évenként előálló telekérték emelkedést, amely a városokban a népesség és közintézmények szaporodásának arányában évről-évre nagyobbodik.

Mindakét megoldási mód a városnak nagy kárára lévén, mi egy harmadik megoldást kerestünk és találtunk.

A város mint jogi személy a városi lakossággal karöltve, a kereskedelmi törvény határozmányai szerint alakítson részvénytársasági alapon másfélmillió részvénytőkével egy telekszerző és értékesítő részvénytársaságot, amely egyéb ingatlanok mellett a város céljaira 30—40 esztendő alatt szükségelendő összes telkeket és házakat üzletszerű módon szerezzék meg és mindaddig, míg a városnak azokra szüksége lesz, üzletszerűen kezelje. Ebben a részvénytársaságban úgy a közgyűlésében, mint az igazgatóságában a városnak többséggel kell birnia evégből a város az egymillióöttszáz ezer korona alaptőkéből 800,000 koronát jegyezze részvényekben s úgy az alapítási szerződésben, mint az alapszabályokban felvételnek az a megnevezés változtatható rendelkezés, hogy Debrecen sz. kir. város mindaddig, amíg a jegyzett 800,000 korona névértékű részvényeket birtokában tartja, a legfeljebb 15 tagból álló igazgatóságban 8 taggal kell hogy képviselve legyen, de viszont hogy a többi 7 igazgatósági tagsági hely azokat illeti meg, akik 700,000 koronát jegyzik, és a jegyzett részvényeket birtokukban tartják. Ezen még alapszabályok megváltoztatása esetében is megváltoztathatatlan megállapítás folytán minden részvény egy-egy szavazatot biztosít azok számára való tekintet nélkül. Önkényt értetik, hogy a részvénytőke esetleges felemelése is csak úgy történhetik meg, hogy Debrecen város nyolc tizenötödörös arányban való tulsulya a tőkeemelés után is fenn kell hogy maradjon.

Ezeknek előre bocsátása után indítványozzuk:

Mondja ki a törvényhatósági bizottsági közgyűlés, hogy Debrecen sz. kir. város szabályozási tervének keresztülvitele érdekében szükséges egy másfélmillió korona részvénytőkével megalakítandó telekszerző és értékesítő részvénytársaság alapítása, mely másfélmillió részvénytőkéből Debrecen sz. kir. város 800,000 koronát jegyez s felhatalmazza Polgármester urat, hogy ezen határozatnak kormányhatósági jóváhagyása után Debrecen város képviselőjében vegyen részt a részvénytársaság megalapításában azzal, hogy az alapítási szerződés és tervezetben, valamint az alapszabályokban is felvételnek azon meg nem változtatható kikötés, hogy Debrecen sz. kir. várost úgy a részvénytársaság közgyűlésében, mint igazgatóságában nyolc tizenötödörös a többi résztvevőket hét tizenötödörös arányban illeti meg a közreműködés joga mindaddig amíg a jegyzett részvényeket birtokukban tartják, hogy a részvénytőke esetleges felemelése is csak úgy történhetik meg, hogy Debrecen város nyolc tizenötödörös arányban való tulsulya a tőke emelés után is fenn maradjon, de viszont hogy ingatlanok eladásához az igazgatóság tiz tagjának hozzájárulása kikötetik.

Kérjük indítványunkat sürgősen tárgyalatni. (Alíráás.)

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szardán Böregér operett Ternovszky Margit fellépte. Szabadiskola javára.

Csütörtökön Böregér operett Ternovszky Margit fellépte.

Pénteken Asszonyok színmű ujdonság. Szombaton Asszonyok színmű.

Vasárnap este Cigányszerelem operett Ternovszky Margit fellépte.

A tegnapi hangverseny.

Zilahy szinigazgató mindig gondoskodik a hanyatló saison számára valami újdonságról, mellyel a közönség lanyhuló érdeklődését fel lehet ébreszteni. Tegnap valóságos szenzációvá vált a közönség iránti eme figyelem, mert egy olyan kiváló énekesnőt ismertük meg, amelyet keveset hallottunk, ma már meglehetősen mozgalmas zenei életű városunkban. Valóban Bonomi Lujza egyike azoknak, kik méltán felkelthetik bámulatunkat; óriási hangterjedelem mellett szép bársónyos tonus, tisztá koloratura és mindennek felett sok-sok zenei intelligencia jellemzi előadását. Skálája közel 3 oktáva, mely első és felső hangjaiban egyformán cseng s egyformán érzékeny szép. Legnagyobb sikere Strauss Frühlingstimmen c. bravuros valcerével és a Mozart áriával volt. E két szélsőség, csodásan perfekt előadása eléggé jellemzi Bonomi Lujza sokoldalúságát. Hallva és igazán bámulva trilláit és futamait, csodálkozunk azon, hogy műsorában nagyobb szerepet nem juttatott a koloraturának. A kiváló énekesnő a kölni, majd a berlini „An der Westen“ opera első énekesnője volt s úgy tudjuk, hogy a jövő hangverseny-táisonban nagyobb körutra készül Ausztriában és Magyarországon. Örömmel fogadnánk, különösen ha hangversenyteremben, a képességeinek legjobban megfelelő terrenumon láthatnánk viszont.

Solymossi Elek kibékült.

Huszonöt éves harag.

Solymossi Elekről, a volt debreceni színezház igazgatóról írjuk a következőket:

Míg a régi Népszínházban a „nemzetiek“ szaválják Shakespeare nemes tirádáit és rajongó ifjak tombolnak Antonius és Kleopatra tragédiáján, addig e színház hajdani művészei a visszavonultság csöndjében merengenek. Nagynéha bukkan fel csak egy-egy név, melynek hallatára felujulnak az emlékek, kuplékat hallunk, élénk penderül egy vidám, pajkos operett. Művészköri körökben most újra beszélnek két régi „népszínháziról.“

Az a nagy szenzáció, hogy Kassai és Solymossy kibékültek. Huszonöt évi harag után. Solymosi tudvalevőleg igen magas természetű kórikus volt. Kassay pedig nagyon alacsony. Nemcsak a primadonnák, de a kórikusok is versengenek egymással a sikerért és a magas Solymosinak az volt a trükkje az alacsony Kassayval, hogy előadás alatt ha párjelenetük volt, mindig Kassay fejére tette a kezét, mintha simogatná, befogta a fülét, úgy, hogy nem hallotta a sugót. Vagy eltolta helyéről a parókáját s annyi mókát követelt el vele, hogy Kassay végre végleg megharagudott, többé nem beszélt Solymosi-

val, sőt haragját ki is vitte váci magányába, ahol filozofál, fest és így éli le napjait.

Kassaynak egyik legnagyobb problémája a halál, állítólag már a koporsóját is megcsináltatta, de arra nem készült el, hogy valaha még Solymosival kibéküljön. A csoda most történt meg. Az oka Solymosinak az a felhívása volt, amelyben a hosszú kórikus egy különbejáratu, minden kényelemmel ellátott kriptafulkét keres.

Kassay is olvasta ezt a felhívást és az ötlet annyira megtetszett neki, hogy levelet írt Solymosinak és megbocsátotta a mult minden bűnét.

* **Böregér.** A Szabad iskola javára kerül színre ma este Straus örökbecsű szép zenéjű operettje Böregér. Az előadás értékét nagyban növeli G. Ternovszky Margit fellépésén kívül még Mihályi Ernő tenorista fellépte a ki jelenleg a vidéken az első tenoristák egyike. Rozalindát—Zilahyné, Adélt—G. Ternovszky M., Orlovsky herceget—Jakabfi Jolán, Alfrédet—Mihályi Ernő, Eiseintlaus—Horváth K., Frank fogházigazgatót—Borbély, Biuid ügyvédet—Deésy, Falke jegyzőt—Kemény és Frosely börtönőrt a még mindig beteg Ligeti helyett Ferenczi rendező játsza.

* **Kuruzsló csütörtökön.** Torma Zsiga betegsége miatt a Böregér operett egyelőre csak egyszer kerülhet színre a mennyiben Mihályi Ernő csak egy fellépésre kapott szabadságot s így a holnap — csütörtökre hirdetett Böregér helyett a Kuruzsló Földes Imre nagyhatású színműve kerül színre.

Balmazújvárosiak a Társadalomtudományi Társaságban.

Nehéz csizmájú, lassu járású, kékelibe öltözött három földmives járt, érdeklődött melegen egy fővárosi lap szerkesztőségében a Társadalomtudományi Társaság iránt, ahol ma este dr. Fényes Samu tart előadást a balmazújvárosi ismert, szomorú szociális viszonyokról. A három küldött a Földművelő-Egylet négyszáz tagját fogja képviselni ezen az előadáson és hazamenve beszámol az itt hallottakról.

Megkérdezték tőlük, hogy miféle fajta az egyesületük.

— Szociálista egyesület, — felelték — de nem tagja a szociálista pártnak, mert egész független akai maradni.

Első Tar Sándor, második Tar Sándor és Pokrócz Ferenc a küldöttség tagjai.

— Mi az a Társadalomtudományi Társaság? — kérdezték a továbbiakban.

Egy pillanatig gondolkodtak, majd második Tar Sándor így felelt:

— Az egy társaság, a mely tudomány terjesztésével akarja elérni, hogy a szegény embereknek is részük legyen az élet gyönyöreiben. Voltak már többször nálunk. Tudományok terjesztésével akarják a szebb kort előállítani. De tudományal nem lehet foglalkozni, ha anyagi gondok vannak és ezért szeretnénk mink is egy szebb jövőt elérni. Balmazújváros körül harmincnyolcezer hold a Semseyek birtoka, haszonbérleten van, mi azt szeretnénk, ha már nem a gazdájuk

Megnyilt! Reichmann Lipót Megnyilt!

uri, női divat és gyermekruha áruháza, Piac-utca 85. sz. Royal szállóval szemben. Szabó kellékek, rövid, diszárak, blouzek, pongyolák, selymek, a legdivatosabb dolgok olcsó árban kaphatók.

gazdálkodik rajta, a szegény nép is kapjon kisebb haszonbérletet, hogy meg tudjon élni. Kár, hogy ezzel a kérdéssel csak a balmazújvárosi földmivesek foglalkoznak, nem pedig a Semseyek.

Tisztítsd csak
Globus
Tisztító kivonattal.
a világ legjobb fémtisztítószeré

UJDONSÁGOK

— **Megfelebbezett határozat.** — A legutóbbi közgyűlés elhatározta, hogy Kontsek Géza kertészeti telepét megveszi. A közgyűlés e határozatát a még el nem telt határidőn belül megfelebbezték. A polgármesterhez ma nyújtotta be Fráter Imre dr. és számos társa a felebbezést, melyet a belügyminiszterhez tognak felküldeni.

— **Az iparos tanonciskola segélye.** A kereskedelmi miniszter a debreceni iparostanonciskolának 6000 korona évi segélyt szavazott meg. Az összeget a miniszter leküldte tegnap a polgármesterhez, aki rendeltetési helyére juttatta.

— **Katonai pályázatok.** A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya a szülőket és gyámokat értesíti, hogy a m. kir. honvéd Ludovika akadémiában a m. kir. honvéd állatorvosi akadémiában a m. kir. főreáliskolában a cs. és kir. katonai nevelő és képző intézetekben és a cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1911—1912. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozó pályázati hirdetmények megérkeztek. — Pályázati véghatáridő a honvéd állatorvosi főiskolába július hó 1-ig a többi iskolába május hó 15-ig. — A vonatkozó hirdetmények a katonai és illetőségi ügyosztálynál (Városház emelet 19.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

— **A patronázs egyesület kérése.** Csiky Lajos lovag, a patronázs egyesület titkára kérvényt adott be a városhoz, hogy a 150 koronát kitevő nyomdászámilát engedje el a város. Egyben patronázs egyesület a folyó évre ingyen nyomtatványt kér.

— **Leégett ref. templom.** Szatmárról írják, hogy Lázári községben óriási tűz pusztított. A tűz oka vigyázatlanság volt. Apró gyermekek cigarettaprobát csináltak s minden valószínűség szerint egy eldobott gyufaszálról keletkezett a káros és pusztító tűz. Bámulatos jelenség volt a tűz keletkezése! Például a református templom 800—900 lépésnyire volt a tűz színhelyétől. A lenge tavaszi szél azonban hordta a perjét és így történetileg meg az, hogy a magasabb templom teteje leégett akkor, amikor a közelebb lévő alacsony házak épségben maradtak! Ezer szerencse, hogy a szél elállott, mert ellenkező esetben az egész község az elpusztulás veszélyének lett volna kitéve. A kár így is meghaladja a 80.000 koronát.

— **A sorompósok nyugdíja.** A város sorompósai kérvényt adtak be a városhoz, hogy vegyék fel őket a nyugdíjintézmény kötelekébe. A kérvényt tárgyalta a gazdasági bizottság s ajánlotta e kérés teljesítését.

— **Meggyilkolta mostohaapját.** Erzsébetfalván tegnapelőtt éjjel Vörösmarty-utca 33. szám alatti saját házukban Szőke Pál 21 éves cipészsegéd baltával agyonütötte mostohaapját. Józsa Mátyás harmincnégy éves napszámot. Józsa még élt, amikor a csendőrök megtalálták, behozták Budapestre, de itten meghalt, mielőtt a kórházba került. A megszőkött Szőke tegnap óta Budapesten tartózkodott, a mai éjszakát az Elite szállodában töltötte, onnan reggel bejött a főkapitányságra és itt Tóth János rendőrkapitánynál, a bünyügyi osztály helyettes vezetőjénél önként jelentkezett. Szerinte apját dulakodás közben ölte meg azzal a baltával, melylyel az őt akarta leütni, a csendőrnymozás szerint Józsat az ágyban, több baltacsapással verték agyon. Telefonon értesítették az erzsébetfalvai csendőrt, ahonnan a csendőrök bejöttek és a főkapitányságról Szőkét bekísérték Erzsébetfalvára.

— **A szegényeknek.** Bakoss és Pálfi festőművészek 50 koronát juttattak Kovács József polgármesterhez a város szegényei számára.

— **A honvédhadnagy tragédiája.** Nagykindai távirat alapján hírt adtunk már arról, hogy Okanovics Sándor volt honvédtőhadnagy tegnap reggel öngyilkosságot követett el. Okanovics főhadnagy utoljára Szegeden szolgált, ahol egy becsületügyi eljárás következtében megfosztották tiszti rangjától. Ugyanekkor régi szivbaja és neuraszténiája is erőt vett rajta és ezért elhatározta, hogy véget vet életének. Nagykindára utazott, ahol senki se ismerte. Megszállt a Nemzeti-Szállóban, nadrágszíjával az ágy lábához kötötte nyakát és megfojtotta magát. Mikor a szálloda személyzete reggel Okanovics szobájába ment, már halva találta.

— **Összeesett az utcán.** Ma regget a Csapó-utcán izgalmat kellett, hogy egy ember összeesett. Az illető epileptikus és mint ilyen, iszákos is. A neve Huzdovics Kálmán, akit berugott, állapotban lepett meg a görcs. A mentők a lakására szállították.

— **Híres zsebmetsző elfogatása.** Ügyes fogást csinált tegnap a debreceni rendőrség. A zsebmetszők és tolvajok világának koronázatlan királyát kerítették kézre, aki a debreceni nagyvásárra igyekezett működését kifejteni. A rendőrség bizalmas úton értesült a híres zsebmetsző ideérkezéséről. A neve Gáspár Gábor, akinek még az úkapja is tolvaj volt. Családjában sok a betörő és rabló. Gáspár Gábor mint zsebmetsző szerzett nevet magának. Gáspár megérkezése után egy orgazdához szállt. Itt lepte meg a rendőrség két buzgó tagja, Dobos és Szőcs rendőrbiztosok. A jó megjelenésű tolvajt nyomban a rendőrségre szállították. — Komlóssy Pál dr. rendőrkapitány Gáspárt ma 30 napi fogságra ítélte s aztán elitoloncolják a városból.

— **Öngyilkos huszár.** Kisvárdáról jelenti tudósítónk, hogy Deák István nyíregyházi 14. huszárezredbeli közhuszár, ki egy pár napra Anarcs községben lakó szüleinél volt látogatásban, szerelmi bánatában az anarcsi úton egy akácfára kardszíjánál fogva felakasztotta magát.

— **A beteg szerencsétlensége.** A debreceni köz-kórházba tegnap egy súlyon sérült öreg embert szállítottak be. Alsó Józsa községből hozzátartozói hozták Debrecenbe Kardos Bálint gazdát, aki hetek óta betegen feküdt. Az elmúlt éjszaka Kardos vizet akart inni, és lezuhant az ágyról. E közben kitérte a karját és a lábát. A kórházban gipszbe tették az eltört testrészeket.

— **Elhaltak.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalnál: Társi Antalné r. kath. 38 éves, Kollinger Antalné r. kath. 34 éves, Kiss Miklós ref. 2 éves Makai János ref. 47 éves, Fülöp Mária róm. kath. 6 hónapos.

— **Titkos szállásadás miatt elítélt asszony.** A debreceni rendőrség kihágási bírója, Komlóssy Pál dr. kapitány ma foglalkozott özv. Lőrinc Mihályné két rendbeli kihágási ügyével. A detektívek följelentései szerint ugyanis Lőrincné a rendőrség engedélye nélkül szegény embereknek 10—20 krajcárért tulzsufolt és piszkos szobában adott éjjeli szállásokat. Ebben segítségére volt a fia, Lőrincz Jenő adótiszt is, aki a mai tárgyaláson az anyját képviselte. A rendőrség négy napi elzárásra, átváltoztatható 60 korona pénzbüntetésre ítélte Lőrincznét a kihágások miatt.

— **Remek választék** jó mosó zefirekből (férfi ingre és női bluzra) kartonokból, batisztokból. Gyönyörű szövet csipke túll függönyök és storok, ágy- és asztalterítők. Kocsusz lábtörlők. Divatos harisnyák és zsebkendők. Nyári paplanok, fürdő köpenyek, fürdő lepedők és egyéb tavaszi és nyári cikkek. Férfi női és gyermek kész fehérneműek. **Menyasszonyi kelengyék.** Kardos Lászlónál Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítattott 1831. Telefon 113.

A halál zsarolója.

Üzlet az özvegyekkel.

Kaposvárról jelentik: Nem mindennapi csalási ügyben folytat vizsgálatot a kaposvári rendőrség. Egy élelmes ember kinevezte magát protektornak, mert ez igen kitűnő üzletnek vált be. A furfangos protektornak a halál liferálta a kitűnő ügyfeleket.

A kerületi munkáspénztárak az elhalt tagok özvegyeinek rendszerint 60—70 korona temetkezési segélyt utalnak ki. A kevésbé intelligens munkások özvegyei nem ismerik a munkáspénztárak alapszabályait és így kevesen tudják közülről, hogy ez a 60—70 korona temetkezési segély joggal megilleti őket.

Akadát Kaposváron egy R. F. nevű élelmes ember, aki az elhalt munkások özvegyeinek a tudatlanságát a maga javára kamatoztatta és egyenesen üzletszerű protektornak állt be.

R. F., ahogy hírt vette, hogy egy munkáspénztári tag meghalt, nyomban megjelent az özvegnél és elmondta, hogy ő könnyű szerrel 60—70 korona segélyhez tudná őt juttatni a munkáspénztárnál, ha ő ebből 10—15 koronát neki ad. Természetes, hogy adta be a tudatlan asszonyoknak az esetet, hogy a segélyt egyenesen az ő közbenjárására kapják meg, mert neki igen jó ismerősei vannak a munkáspénztárnál, akik az ő protegáljait készséggel támogatják. Nincs azon csodálkozni való, hogy a megszorult özvegyek beugrottak a halál zsarolójának és följánlották a 10—15 koronát, ha kijárt részükre 60—70 korona segélyt.

R. F. protezsálta, egyre protezsálta az özvegyeket és minden haláleset alkalmával zsebrakta a 10—15 koronákat. Kovács Miksának, a munkáspénztár segédfogalmazójának azonban egyszer csak feltűnt, hogy a temetkezési segélyek bejelentését rendszerint R. F. végzi.

Gyanakodni kezdett egyben felhívta erre

Magyar Mátyásnak a pénztár segédírást-pénzbeszedőjének figyelmét is, aki azonnal kutatni kezdett a dolog után. Magyar Mátyás és Kovács Miksa cskhamar nyomára is jöttek, hogy R. F. a protekció örve alatt üzérkedik és érzékenyen megszarolja az elhunyt pénztári tagok özvegyeit, mert elhitette velük, hogy a temetkezési segélyeket csak az ő közbenjárására utalták ki a munkáspénztárnál.

Az így becsapott asszonyok közül többeket behívtak a munkáspénztár hivatalába és ott R. F. üzelméről jegyzőkönyvet vettek fel velük. Eddig tizenhat esetben állapították meg R. F. visszaéléseit.

A kaposvári munkáspénztár erre írásos feljelentést intézett a rendőrséghez, mert az özvegyek mind visszakövetelik R. F.-től a kicsalt 10—15 koronákat. A rendőrség az eljárást megindította. A halál családja ellen a megkárosított özvegyek mind terhelően vallottak. A nyomozást folytatják.

A gyilkos nyomában.

Cinkota és Mátyásföld között, a Főth felé vezető országút mellett a szántóföldön tegnap délelőtt egy Banyovits Mihály nevű parasztfiu egy borzasztóan megcsonkított női hullát látott.

Nyomban a csendőrséghez sietett, ahol jelentette az esetet. A csendőrség őrsparancsnoka nyomban a helyszínre ment, ahol vérbefagyva találta a nő tetemét. A hasán és altestén több mély szurás volt, mellét a gyilkos teljesen levágta, nyaka és feje pedig annyira összevontak csontkivá, hogy a fej egyáltalában fölismerhetetlenné vált.

A bűneset kiderítésére a cinkotai csendőrség nem hitte magát elég erősnek és ezért a késő éjjeli órákban a budapesti főkapitánysághoz fordult egy táviratban. A detektívek megállapították, hogy kéjgyilkosság történt, de a személyazonosságot hiába kutatták, senki Cinkotán a nőt nem ismerte, egyetlen nyom egy kőtenybe varrott E. D. monogram volt. Két tanu: Gyenes Mihály vasúti pályafelügyelő és Garabi Ferenc gázgyári ór láták vasárnap délután a hulla feltalálásának a környékén egy vöröshaju munkás társaságában a nőt. A munkás: Berse Giovanni olasz mozaikrakó, ma már ott van a cinkotai csendőrség börtönében. A torzonborz haju ember tagad és állhatatosan azt hangoztatja, hogy a vasárnapi napot munkában töltötte.

Ma reggel úgy értesülünk Cinkotáról, a nyomozó csendőrök Berse Giovanni munkással együtt a környéket járják be, ahol a munkásokat, munkásasszonyokat kérdezik, vajjon látták-e ezt az embert egy nő társaságában vasárnap. Egyelőre csak Weisz Adolf korcsmáros vallotta, hogy Berse vasárnap nála volt két izben is. A nyomozás Budapestre is áterjed, és pedig olyan irányban, vajjon az igazi gyilkos nem-e tartózkodik a fővárosban.

Mindenféle

Nyomtatványokat

olcsón készít

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Piacz-utca 12. sz. a.

TÁVIRATOK.

Az albán fölkelés.

A fölkelővezér a hegyek közt.

Üszküb, április 25. Boljetinac albán vezér, akinek a feltételeit az ifju-törökök nem akarták elfogadni, ötszáz fölkelő kíséretében a hegyekbe ment a maliszorokhoz. Az ifju-törökök husz zászlóaljot mozgósítanak, melyeket Djakova, Ipek és Prizrendnél fognak összpontosítani. Még más tíz zászlóaljot Dibren át Felső-Albániába küldenek. A kormány reméli, hogy ezzel a haderővel a felkelést rövidesen elnyomhatja.

Konstantinápoly, április 25. Montenegrói katonák és albánok török csapatokat törbe csaltak. A török kormány az incidens miatt erélyes felvilágosítást kért a montenegrói kormánytól.

Fejedelmek üdvözlése.

Madrid, április 25. Alfonz király ma a caranbancheli táborban drótnélküli katonai táviróállomást nyitott meg és Ferenc József királyt, valamint Vilmos császárt drótnélküli távirat útján üdvözölte.

Gróf Aehrenthal felgyógyult.

Abbázia, április 25. Gróf Aehrenthal teljesen kiheverte betegségét, idegessége elmúlt. Május 15-ig maradt itt a közös külügyminiszter.

Ferdinánd király Budapesten.

Berlin, április 25. A Vossische Zeitungnak táviratozzák Szófiából, hogy ottan udvari körökben elterjedt hírek szerint Ferdinánd király a legközelebbi időben hivatalos látogatást fog tenni Ferenc József királynál. A tárgyalások e részben Bécs és Szófia között eredményre vezettek. Csak az nem biztos még, hogy mikor lesz a látogatás és Bécsben-e, vagy Budapesten. Állítólag arról van szó, hogy Ferdinánd király megelőzze a szerb király látogatását.

A férfi primadonna.

London, április 25. Enrico Caruso tegnap New-Yorkból a Kaiser Wilhelm II. felézetén Londonba érkezett. Ugy utazott, mint egy koronás uralkodó: egész lakosztályt foglalt le magának és titkárnak.

A hírlapírók egész raja várta, hogy meginterjúvolhassa. A hőstenor, amint kiszállt, csipkés zsebkendőt tartott ajka elé, hogy be ne lehelje a kikötőkben lévő hajók kúrjeiből kigomolygó füstöt és szénport. Helyette titkára beszélt. Elmondta, hogy ura a nyáron nem fog énekelni. Siet Firenzébe, ahol pompás nyaralót bérelt s ott csak hangjának ápolására fog gondolni. Az indopozíció kerek negyedmilliójába került, de reméli, hogy novemberben már visszatérhet New-Yorkba és megfelelő szerződéses kötelezettségének.

A pápa betegsége.

Róma, április 25. A Vatikán környékén riasztó hírek keringenek a pápáról. Azt beszélik, hogy a köszvény és az agg kor nagyon elövette a szentatyát. Fáradt, gyöngye, de Pettacci nem bírja rávenni, hogy kímélje magát.

Zsidóüldözés.

Lemberg, április 25. Karow ruthén helységben zsidóüldözés tört ki. A parasztnép sok zsidót megkergetett, megsebitett és házaikat kifosztotta.

Fez elesett.

Madrid, április 25. A „Correspondencia de Espagna“ fentartással tangeri táviratot közöl, amely azt mondja, hogy egy Larache-ből érkezett levél szerint Bremond meghallája bevonult Fezbe.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonafőzsde.

(Déli záriat)

Budapest, április 24.

Az árak 50 kilogramonként	
buza apr.	12'90—12'—.
buza máj.	12'48—12'43.
buza okt.	11'49—11'46.
rozs apr.	9'96—8'92.
rozs okt.	9'17—9'12.
zab apr.	11'17—11'—.
zab okt.	7'75—7'—.
tengeri máj. 1911.	6'39—6'34.
Tengeri juli 1911.	6'52—6'46.

Értéktőzsde. Osztrák hitelrészvény 650.—
Magyar hitelrészvény 820'50.

REGÉNY.

A régi jó világbol.

Folytatás.

Legkevesebbet beszéltek a dologról Pozsárék maguk. A baleset természetesen nagyon megnyugtalanította őket; azonban sokkal csekélyebb volt a szenvedett kár, hogysen zajt ütöttek volna miatta.

Más részről nagyon zokon esett nekik, hogy az emberek szájukba hurcolják.

Jó szívvel állottak tehát azon véleményhez, melyet a józanabb rész általában elfogadott, hogy a baj valamely házbeli cseléd vigyázatlanságából eredt és amint e véleményt terjesztették, másrésztől mindent elkövettek hogy ennek a mende-mondának mielőbb végét vessenek.

Ettől fogva Pozsárék háza körül éjszakanként két vasvillás ember cirkált nagyobb szerencsétlenség meggátolására, ha netalán a gyújtogatók a ház vesztét áhitoznák.

Mialatt pedig az emberek egynémi gyönyört találtak abban, hogy e nevezetes eseményt minél citrábban megforgassák, addig Kupec kinosan húzta az időt.

Félelem és remegés közt látta, mint török az emberek a fejüket, hogy a tettest kipuhatólják.

Ő reá nem gyanakszik ugyan senki és nincs is semmi nyom, mely a kutató elméket ő rá vezethetné.

De ha mégis!

Lelkiismerete még nem fásult el annyira, hogy e kérdés minél gyakrabban ne zaklassa.

Ha valamelyiknek eszébe jutna, az ő nevét kiejteni, nem fog-e az legott általános hitre találni?

Nem veszi-e majd valamelyik észre, hogy ő az utolsó időben felette gyakran fordult meg Pozsárék házában, hogy barátságot színelte nekik és aztán a gyújtogatást összeköttetésbe hozza vele?

Csak egynek kell az ő nevét gyanusítólag kiejteni, az egész faluban legott hitre talál.

Neki annyi roszakarója, annyi ellensége van.

Föltette tehát magában, hogy hideg közönyösséget mutat a dolog iránt.

Teszi magát, mintha őt nem is jletné; és mégis, mintegy szívénel fogva, mindig újra meg újra oda húzta őt valami az emberek közé, hogy hallja, mint itélnek a dologról, minő vélemény támadt elő megint a gyújtogató kipuhatólására.

Folytatjuk.

100.m. tel

145.m. tel

Honi ipar!

Telefon 691.

Turul

Cipő

elismert
legjobb, legegánsabb és legolcsóbb
hazai gyártmány.

Turul Cipőgyár r.-t.
Temesvár.

A monarkia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár: DEBRECZEN.

Piac-utca 48. sz. Szent Anna-utca sarkán.

130 saját kül- és belföldi fiókraktár.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

18,000 pár heti gyártás.

Telefon szám, Május 1-től 412.

Könyvnyomda

Hirlapkiadóvállalat

áthelyezés

A Stenczinger-ház lebontása folytán 1901. év óta fennálló

Könyvnyomdám

a hirlapkiadó vállalattal együtt folyó hó végén áthelyezem **Darabos-utca 7. sz.** házamba.

Ez alkalomból könyvnyomdám **szedőgépekkel és új modern anyagokkal villamos üzemre** rendezem be, úgy, hogy a legkényesebb igényeket is minden tekintetben kielégíthetem.

A n. é. közönség további b. pártfogását kérem mély tisztelettel

Horovitz Zsigmond.

Telefon 330.

Fényképészeti cikkek és levélpapírok Piac-utca 12. sz. a. papirüzletemben

jutányos árban beszerezhetők.

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bálí bőrkeztűk, hosszú selyem keztűk, legolcsóbb árbau Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírzletében Piac-utca 12.

Házmesternek kerestetik gyermektelen házaspár fizetéssel. Cim a kiadóhivatalba.

Kifutó fin lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

A Formal megszünteti a kéz és lábizzadást, ára 1 korona Kubek Sándor „Meváltó” gyógyszerertárában Debreczen, Tiszapalota.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2.40, mézédesszilvalekvárnak 1.—, papírhéjú dió postakosaranként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Postakosár fajalma franko 2.50 korona. Elek Kálmán, Sajószentpéter.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Moltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petrozsény, Deák-bánya.

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Szöllőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Harzi kanári madarak
állandóan kaphatók

2 éves nőtények 4-5 kor.

Csokonay Gyulánál
Debreczen, Péterfia-utca 61.

Hajhullás és korpa képződés ellen
nincs jobb az

Amerikai Hajpetrolnál Ára 1-50 fillér

KUBEK SÁNDOR

„Meváltó” gyógyszerertárában.

Debreczen, Tiszapalota.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

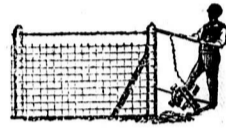
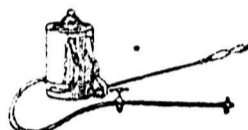
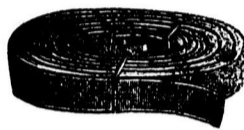
A DR. BOROVSZKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunkban is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőlkötésében **felülmulthatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,** továbbá minden meghülés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás, izületi lob** és **zsabában** szenvedők, végül **fagyás okozta és égési sebek** fájdalmainak megszüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Rapható városunkban a következő czégeknél: STEINER MANÓ, BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS, KUBBK SÁNDOR gyógyszerészeknél, NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS MÁYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál. Érmihályfalván: MÁTRAJAKOS gyógy-szertárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében. **1-20, 2- és 2-50 koronás üvegekben.**

Készítik: **Dr. Borovszky R. orvos** és **Borovszky K. Budapest, II. kerület Fő-utca 77/c. szám.**

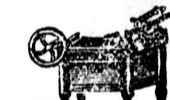
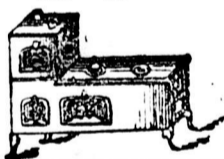

Tóth Gyula

vasnagykereskedő
Debreczen, Piac-utca 20. sz.
városháza épületében.

Dús választékban vannak:
Vas, acél, fém, gazdasági és konyhafelszerelési áru cikkek.
Kerti butorok Fűrdőkádak. Jégszekrények. Szállászeti és kertészeti **szerszámok és Permetezők**

Drótkerítések, tuskés sodronyok. Épület, butorvasalások
Teljes konyha **Gépszijjak,** Revolvérfelszerelések. **vegek és vadász-lőporáruda.** Árlapok ingyen és bérmentve.
Telefon szám 29.

472. v. k. sz.
1911.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. 006/2. 1911. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Weiser és Társa dévaványai bej. czég részére 409 korona 05 fillér tőke, ennek 1910. év december hó 10. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 105 korona 50 fillér perköltség erejéig 100 kor. betudásával 1911. évi márczius hó 23-án biróilag felülfoglalt és 1464 koronára becsült üzleti berendezés és bolti árukból álló ingóságok **1911. évi május hó 2-án délelőtt 1/10 órakor** kezdetét veendő és Piac-utczán 77. sz. háznál Bruder Zwicher czég 135 kor. 36 fillér tőkekövetelése és járulékai, Stedry & komp czég 315 kor. 36 fillér tőkekövetelése és járulékai, Brust Dávid 141 kor. 72 fillér tőkekövetelése és járulékai, végre Hirsch & Schock czég 340 kor. 30 fillér követelése kielégítése végett és egyidejűleg megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.
Debreczen, 1911. évi április hó 11.

Török Péter
birói kiküldött.

Cs. és kir. szabadalm.

sérvkötők

pneumatikus gummi pelottával. Haskötők hölgyek és urak részére minden altesti betegség és lógó has ellen. Gummi göresár harisnyák. Műlábakat és műkezeket amputáltak részére, testegyenestő-, járó- és támgépeket, mű- és támasztó fűzőket. egyenestartókat a ferdénnyöltekek részére, —

valamint a betegápoláshoz tartozó összes **cikkek** készít a technika legmodernebb elvei szerint, legjutányosabb gyári árak mellett

KELETI J. os. és kir. szabad. sérvkötők és testegyenestő gépek gyára.

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17.

Legújabb háromezernél több ábrával ellátott képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1878.

Telefon 13-76.